

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 13.2.2013
COM(2013) 76 final

SVEŽENJ UKREPOV ZA VARNOST PROIZVODOV IN NADZOR TRGA

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

**20 ukrepov za varnejše in skladne proizvode za Evropo: večletni akcijski načrt za
nadzor proizvodov v EU**

(Besedilo velja za EGP)

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU

20 ukrepov za varnejše in skladne proizvode za Evropo: večletni akcijski načrt za nadzor proizvodov v EU

(Besedilo velja za EGP)

1. UVOD

Nadzor notranjega trga za proizvode je v praksi izjemno obsežen izziv: paleta proizvodov, ki jo je treba nadzorovati, je zelo široka, številni proizvodi so uvoženi iz držav zunaj Unije, države članice imajo omejene vire za opravljanje pregledov in inšpekcij, potreba po nadzoru v državah članicah pa je odvisna od različnih dejavnikov, kot sta geografska in upravna zgradba države.

Za opravljanje nadzora trga so potrebni dobra infrastruktura, učinkovita organizacija in strokovno znanje. Kombinacija teh elementov je ključna za doseganje obeh ciljev: zaščito državljanov in zagotavljanje poštene konkurence. Organizacijo nadzora trga je treba pogosto prilagoditi, da lahko obvladuje novonastale potrebe in spremenljivo industrijsko okolje.

V jedru nadzora trga je veriga medsebojno prepletenih postopkov, kot so inšpekcije, vzorčenje, laboratorijsko testiranje, razlaga rezultatov, ocena tveganja, odločanje, posredovanje in pravni postopki, ki iz navedenega izhajajo in lahko vključujejo popravne ukrepe ali celo sankcije. Večletni akcijski načrt za nadzor trga je eden od 50 ukrepov, navedenih v „Aktu za enotni trg“¹. Z njim bodo uvedeni številni cilji, ki jih je treba izpolniti, in ukrepi, ki jih je treba sprejeti za doseg političnih ciljev in odpravo nepravilnega delovanja trga. V Aktu za enotni trg II² je ponovno poudarjena potreba po izboljšanju varnosti proizvodov v EU.

Cilj tega načrta je zapolniti vrzeli in zagotoviti učinkovitejši in dobro delujoč nadzor enotnega trga za proizvode (razen živil, krme in zdravil), da se lahko pravilno uporabijo zadevne določbe Uredbe (ES) št. 765/2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga³ ter Direktive 2001/95/ES Evropskega parlamenta in Sveta o splošni varnosti proizvodov⁴. Je del širšega paketa, ki vključuje tudi predlog uredbe o varnosti potrošniških proizvodov in predlog uredbe o nadzoru trga. Načrt dopolnjuje te pobude in ga je treba razumeti v povezavi z njimi, vendar se do končnega sprejetja zakonodajnih predlogov opira na obstoječi niz pravil in programov⁵. Upošteva tudi težave, opisane v oceni učinka, ki je priložena temu paketu.

¹ COM(2011) 206 final.

² COM(2012) 573 final.

³ UL L 218, 3.8.2008, str. 30.

⁴ UL L 11, 14.1.2002, str. 4.

⁵ Financiranje Unije, ki je lahko potrebno za posebne ukrepe, bo odobreno v skladu z določbami Uredbe (ES) št. 765/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 9. julija 2008 o določitvi zahtev za akreditacijo in nadzor trga v zvezi s trženjem proizvodov ter razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 339/93 [UL L 218 z dne 30.8.2008, str. 30], Sklepa št. 1926/2006/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o uvedbi programa ukrepov Skupnosti na področju potrošniške politike (2007–

Komisija namerava izvajati ta načrt od datuma sprejetja do leta 2015. V navedenem času bo ocenila, ali je potreben prihodnji večletni načrt. Vendar se vsi ukrepi ne bodo začeli izvajati istočasno, trajanje vsakega ukrepa pa bo odvisno od njegovih posebnih potreb.

Glavni cilj tega načrta je opredeliti nezakonodajni ukrepi, ki ga bo Komisija sprejela za zmanjšanje števila nevarnih ali neskladnih proizvodov in za zagotovitev učinkovitosti in uspešnosti nadzora proizvodov v Uniji in ob vstopu vanjo.

2. POVEČANJE UČINKOVITOSTI IN USPEŠNOSTI V EU

Organi za nadzor trga morajo biti primerno organizirani in pripravljeni za obvladovanje obveznosti in zahtev ustrezne zakonodaje Unije. Vendar so izkušnje pokazale vrzeli v okviru nadzora trga Unije. Za uspešen in učinkovit nadzor trga pristojni nacionalni organi potrebujejo učinkovito infrastrukturo, dobro organizacijo, ustrezna zakonska pooblastila, primerne objekte in opremo ter kompetentne in usposobljene uradnike, ki so opravili visokokakovostno usposabljanje.

2.1. Združevanje informacij iz preiskav

Da bi preverili, ali proizvod predstavlja tveganje oziroma ni v skladu z veljavnimi zahtevami, se za informacije za oceno tveganja običajno zahtevajo preskusi in pregledi, vendar preskusi pomenijo visoke stroške. Včasih pristojni organi nimajo tehničnega znanja za pravilno izvajanje preskusov in razlago njihovih rezultatov. Zato so na tem področju izjemno pomembni ustrezno usklajevanje, sodelovanje, usposabljanje in izmenjava informacij.

Ukrep 1: olajšanje „prenosljivosti“ poročil o preskusih v Uniji

Komisija bo pristojne organe za nadzor trga, vključno z organi, odgovornimi za nadzor zunanjih meja, spodbujala, da rezultate preskusov, ki so že bili opravljeni v eni državi članici, uporabijo v drugih državah članicah, ter bo olajšala njihovo razširjanje prek sistema za izmenjavo informacij o nadzoru trga (ICSMS).

Izmenjava informacij med organi za nadzor trga in carinskimi organi po vsej EU je ključnega pomena, da bi se izognili dvojnemu delu. Sistemi informacijske tehnologije so najboljši način za doseganje tega cilja, saj omogočajo učinkovit potek dela ter hitro in enostavno pridobivanje in izmenjavo informacij. Države članice za predložitev obvestil RAPEX uporabljajo novo platformo informacijske tehnologije GRAS-RAPEX⁶. Po drugi strani pa orodje ICSMS⁷ organom za nadzor trga omogoča hitro in učinkovito komunikacijsko sredstvo za izmenjavo informacij v kratkem obdobju. Sistem ICSMS ni sistem hitrega obveščanja, temveč splošno orodje za arhiviranje in izmenjavo informacij o nadzoru trga, ki pomaga pri vzpostavitvi mehanizma sodelovanja med organi in splošnega informacijskega orodja za

2013) [UL L 404, 30.12.2006, str. 39] in morda prihodnje uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o programu varstva potrošnikov za obdobje 2014–2020 ter Odločbe št. 624/2007/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. maja 2007 o vzpostavitvi akcijskega programa za carino v Skupnosti (Carina 2013) [UL L 154, 14.6.2007, str. 25] ali njenega naslednika. Vsi ukrepi v tem načrtu so skladni in združljivi z obstoječo ali predlagano zakonodajo.

⁶ Sistem GRAS-RAPEX je nadomestil prejšnji sistem informacijske tehnologije RAPEX-REIS in razširil področje uporabe RAPEX na proizvode za profesionalno rabo ter na tveganja, ki niso povezana le z zdravjem in varnostjo.

⁷ Informacijski in komunikacijski sistem za nadzor trga (www.icsms.org).

nadzor trga. Funkcije ICSMS se lahko razširijo tudi na izmenjavo informacij med carinskimi organi in pristojnimi nacionalnimi organi.

Ukrep 2: čim bolj povečati koristi ICSMS

ICSMS se bo še naprej razvijal za zbiranje, shranjevanje ter izmenjavo informacij in najboljših praks med vsemi neposredno vpletenimi akterji. To bo vključevalo končno objavo rezultatov preskusov, rezultatov skupnih ukrepov, smernic in navodil za usposabljanje organov za nadzor trga, študij primerov, statistike in splošnih informacij o nadzoru trga za proizvode.

Ukrep 3: ustvarjanje sinergij med GRAS-RAPEX in ICSMS

Sistema GRAS-RAPEX in ICSMS imata različne funkcije, zato sta ločena. Vendar bo Komisija ob upoštevanju različnih ciljev sistemov GRAS-RAPEX in ICSMS razvila sinergije med obema.

Poleg tega bi bil treba podatke o nesrečah in poškodbah zaradi nevarnih proizvodov vključiti v prizadevanja za nadzor trga. Čeprav Uredba (ES) št. 765/2008 (člen 18) države članice zavezuje, da spremljajo nesreče, je bilo glede na številne praktične težave pri vzpostavljanju sistema poročanja, ki bi koristil vsem organom in gospodarskim subjektom, v praksi le malo storjenega.

Ukrep 4: oceniti stroške in koristi podatkovne zbirke EU o nesrečah in poškodbah (AIDB)

Komisija bo proučila izvedljivost javne podatkovne baze o informacijah o varnosti potrošniških proizvodov, ki bi lahko vključevala platformo za pritožbe in škodo. Pri tem bo upoštevala dosežke združenja EUROSAFE, OECD in drugih ustreznih orodij, ki so na voljo na tem področju⁸.

2.2. Skupni pristop k oceni tveganja

Ena najtežjih dejavnosti organov za nadzor trga je opredelitev in pravilna ocena tveganja, ki ga predstavlja proizvod. Da bi olajšali učinkovitost in uspešnost ocene tveganja, je Komisija razvila metodologijo za oceno tveganja, ki je na voljo v smernicah RAPEX (UL L 22, 26.1.2010). Vendar je treba to metodologijo posodobiti, da zajema vsa tveganja.

Ukrep 5: splošna metodologija EU za oceno tveganja za proizvode

Komisija bo dokončala in posodobila splošno metodologijo za oceno tveganja, ki je na voljo v smernicah RAPEX, da bo zajemala tudi druga tveganja.

2.3. Merila uspešnosti pri nadzoru trga

Študija „Prihodnost nadzora trga“⁹ je pokazala, da je o uspešnosti nadzora trga v razpoložljivih državah zelo malo podatkov, zato primerjava ni mogoča. V njej je bilo

⁸ Kot je orodje za področno zbiranje podatkov, na primer podatkovna baza Skupnosti o prometnih nesrečah, ustanovljena z Odločbo Sveta 93/704/EGS.

⁹ Prihodnost nadzora trga na področju varnosti neživilskih potrošniških proizvodov v skladu z Direktivo o splošni varnosti proizvodov, končno poročilo (*The future of market surveillance in the area of non-food consumer product safety under the General Product Safety Directive, Final Report*), marec 2011, BSI Development Solutions, maj 2011, str. 13.

ugotovljeno tudi, da je po mnenju držav članic zagotavljanje informacij nepotrebno breme, vendar je to verjetno posledica tega, da zahtevane informacije niso bile zabeležene v preprosto dostopni obliki.

Da bi omogočili primerljivosti kazalnikov uspešnosti nadzora trga v državah članicah, je Evropska komisija leta 2008 uvedla orodje za zbiranje podatkov, namenjeno zbiranju podatkov, ki merijo ključne dejavnosti nacionalnih organov, pristojnih za uveljavljanje varnosti proizvodov. Vendar kljub stalnim prizadevanjem za kakovost in področje delovanja kazalnikov izvrševanja ostajajo natančnost in uporabnost zbranih informacij ter njihova primerljivost, ki omogoča identifikacijo močnih in šibkih členov v okviru za uveljavljanje nadzora trga EU, še vedno omejene. Poleg tega se o rezultatih mejnih kontrol ne poroča. Skupine za upravno sodelovanje (ADCO) bi bilo treba uporabiti za take primerjave na njihovih področjih pristojnosti.

Ukrep 6: razvoj meril uspešnosti pri nadzoru trga

Komisija bo zagotovila izboljšanje sistema za zbiranje podatkov in skupaj z organi za nadzor trga določila najpomembnejše ključne kazalnike izvrševanja, ki bi jih bilo treba zbrati srednjeročno. Komisija bo od leta 2013 dalje zbirala tudi podatke držav članic o rezultatih mejnih kontrol in jih v letnem poročilu objavljala od leta 2015 dalje.

2.4. Olajšanje nadzora za visokotehnološke in inovativne proizvode

Splošno znano je, da je težko izvajati varnostni nadzor za proizvode, ki vsebujejo nevarne snovi, kot sta kadmij in svinec, ali za visokotehnološke proizvode, kot so elektronski merilni instrumenti. Nadzor skladnosti teh kategorij proizvodov je mogoče doseči le z uničenjem vzorcev, kar pogosto pomeni visoke stroške in težave pri naknadnem dokazovanju neskladnosti. Zadevni proizvodi so zajeti v zakonodaji EU in so zelo številni. Trenutno zaradi navedenih težav ni jasno, ali se ti proizvodi pregledujejo samo s preverjanjem dokumentov in fizičnimi preverjanji ali so vključeni tudi laboratorijski pregledi značilnosti proizvodov, kot določa Uredba (ES) št. 765/2008¹⁰.

Ukrep 7: proučiti izvedljivost varnostnih pregledov in pregledov skladnosti za visokotehnološke in inovativne proizvode

Komisija bo proučila, ali je izvedljivo, da varnostne preglede/pregledov skladnosti za visokotehnološke in inovativne proizvode opravijo nacionalni organi. Cilja sta dva: (a) olajšati preglede, ki jih izvajajo države članice, in (b) preprečiti, da zaradi tehničnih težav ti proizvodi niso nikoli ustrezno pregledani. Izvedljivost bo upoštevala tudi posebnosti malih in srednjih podjetij (MSP).

3. TESNEJŠE SODELOVANJE V CELOTNI UNIJI

Okrepljeno čezmejno sodelovanje pri nadzoru trga je potrebno zaradi hitrega vključevanja enotnega trga za proizvode, dejstva, da vse več nadnacionalnih podjetij razvija in nudi širok spekter proizvodov v več državah članicah, razvoja e-trgovine po vsej Evropi in vse večjega uvoza proizvodov, proizvedenih zunaj EU. Zato je pomembno, da organizacija dejavnosti nadzora trga odraža razvoj evropskega trga proizvodov, med drugim tudi za zagotovitev izmenjave informacij o rezultatih inšpekcijskih pregledov in v izogib ponavljanju preskusov.

¹⁰ Glej člen 19(1).

3.1. Usklajevanje čezmejnih dejavnosti nadzora

Cilj spremljajočega zakonodajnega predloga uredbe o nadzoru trga je okrepiti in racionalizirati evropske postopke za izmenjavo informacij o nevarnih ali neskladnih proizvodih, in sicer s trdnejšim postopkom RAPEX, ter vključitev „zaščitnih postopkov“ za nekatere proizvode, ki pogosto nosijo oznako CE. Boljša izmenjava informacij pa je odvisna tudi od večjega števila in boljše usklajenosti dejavnosti čezmejnega nadzora trga, usklajenega načrtovanja in vzajemne pomoči.

Zato predlog uredbe o nadzoru trga predlaga vzpostavitev „forum za nadzor trga EU“ in izvršnega sekretariata, ki bi mu pomagal, v njem pa bi sodelovale tudi vse države članice, da bi se olajšalo usklajeno izvajanje dejavnosti, zajetih v tem načrtu ali v zadevni zakonodaji EU. Del tega foruma za nadzor trga bodo tudi skupine za upravno sodelovanje (ADCO).

Ukrep 8: priprava na ustanovitev izvršnega sekretariata

Prihodnji forum za nadzor trga EU za opravljanje svojih nalog potrebuje organizacijsko pomoč. Komisija bo ustanovila izvršni sekretariat, ki bo pomagal forumu za nadzor trga EU.

3.2. Skupni izvršilni ukrepi

Oblikovanje notranjega trga zagotavlja, da proizvodi prosto krožijo po Uniji. Žal pa so mnoge dejavnosti nadzora trga še vedno omejene na nacionalno ozemlje, zato rezultati niso vedno na voljo drugim organom. Večja usklajenost praktičnega izvrševanja je ključna za doseganje enakih konkurenčnih pogojev za gospodarske subjekte in enake ravni varstva potrošnikov po vsej EU.

Ukrep 9: skupne izvršilne dejavnosti

Komisija bo zagotovila finančno podporo za skupne izvršilne dejavnosti, ki organom za nadzor trga in carinskim organom omogočajo, da združijo vire in strokovno znanje ter uporabijo metode, prijazne do MSP. Glavni cilj te pobude je povečati učinkovitost in uspešnost sistema nadzora v Evropi ter izboljšati usklajevanje praktičnega izvrševanja, ki se izvaja v zvezi s kategorijami proizvodov ali drugimi prednostnimi nalogami.

3.3. Izmenjave uradnikov

Da bi spodbudila organe za nadzor trga, da si pridobijo in izmenjujejo izkušnje in strokovno znanje na področju varnosti proizvodov in mehanizmov tržnega nadzora, bo Komisija zagotovila finančno podporo za izmenjavo uradnikov med državami članicami.

Ukrep 10: izmenjava uradnikov

Komisija bo zagotovila finančno podporo za izmenjavo uradnikov na področju varnosti neživilskih potrošniških proizvodov in storitev.

3.4. Tesnejše evropsko sodelovanje pri nadzoru trga

Evropsko sodelovanje na področju nadzora trga za proizvode, za katere velja usklajevalna zakonodaja Unije, običajno poteka prek neformalnih skupin organov za nadzor trga. Sestajajo se v neformalnih in sektorskih skupinah za upravno sodelovanje, v okviru katerih razpravljajo o težavah nadzora trga na njihovem področju. Tem skupinam pogosto predseduje predstavnik

nacionalnega organa za nadzor trga. Ker pa organizacija sestankov teh skupin predstavlja znaten upravni izziv za predsednika, obenem pa se številni organi za nadzor trga srečanj zaradi proračunskih omejitev ne morejo udeležiti, Komisija predlaga, da se poveča podpora tem skupinam.

Ukrep 11: večja podpora skupinam za upravno sodelovanje

Komisija bo zagotovila finančno podporo za upravno delovanje večine teh skupin, da se lahko zmanjša upravno breme organizacije teh sestankov. S skupinami za upravno sodelovanje bo razpravljala tudi o stroškovno najučinkovitejšem načinu za povračilo ali o finančni podpori za potne stroške organov za nadzor trga, ki se želijo udeležiti sej izbranih skupin.

3.5. Proizvodi, ki se prodajajo na spletu

E-trgovina se hitro širi in organom za nadzor trga predstavlja nov izziv. Javno posvetovanje o pregledu Direktive o splošni varnosti proizvodov je pokazalo, da dejavnosti nadzora trga glede proizvodov, ki se prodajajo na spletu, potekajo precej naključno, razdrobljeno in neusklajeno¹¹.

Raven zaščite in pravne podpore potrošnikom in drugim uporabnikom pred tveganji, ki jih predstavljajo nevarni proizvodi, ki se prodajajo na spletu, posledično zaostaja za zagotovljeno ravno zaščito pri drugih distribucijskih kanalih. Potrošniki pogosto nakupujejo prek spleta in se srečujejo s težavami, če je proizvod nevaren ali neskladen. Nevarni proizvodi, ki so bili umaknjeni s trga EU, so lahko končnim uporabnikom še vedno na voljo prek spleta.

Ukrep 12: proizvodi, ki se prodajajo prek spleta

Komisija namerava:

- proučiti načine, kako delujejo e-trgovine, ki prodajajo potrošniške proizvode, vključno z lokacijo velikih e-trgovcev ter dobavnih skladišč in poti e-trgovcev, zlasti če se proizvodi končnemu potrošniku dobavljajo neposredno iz tretjih držav, ter vlogo in pomen MSP v dobavni verigi e-trgovine;*
- skupaj z državami članicami vzpostaviti skupno razumevanje/skupen pristop k načinom, kako bi bilo v Uniji treba izvajati nadzor nad proizvodi, ki se prodajajo prek spleta, in oblikovati smernice za izvrševanje pravil za proizvode, ki se prodajajo prek spleta, zlasti v čezmejnih primerih, ki zahtevajo sodelovanje med organi različnih držav članic ali tretjih držav;*
- od izvršilnih organov držav članic zbirati podatke o takih dejavnostih izvrševanja;*
- izobraževati potrošnike ter opredeliti vloge in odgovornosti vpletenih strani (organi, gospodarski subjekti in potrošniki) v obliki kratkih, preprostih in jasnih javnih informacij.*

¹¹ Glede na javno posvetovanje (opravljeno poleti 2010) je v določenem trenutku v zadnjih treh letih samo polovica nacionalnih organov natančno spremljala proizvode, ki so se prodajali na spletu. Velika večina teh nacionalnih organov za nadzor trga, ki so spremljali spletno prodajo proizvodov, je le s težavo navedla število pregledanih spletnih strani, število ciljnih proizvodov in število proizvodov, ki so bili zajeti v vzorec za nadaljnje preskuse.

3.6. Trajen evropski dialog z zainteresiranimi stranmi

Nadzor trga zadeva vse stranke v dobavni verigi in potrebuje informacije potrošniških organizacij in podjetij, zlasti malih in srednjih podjetij (MSP), v zvezi z njihovimi težavami in skrbmi. MSP imajo ključno vlogo pri oblikovanju evropskega gospodarstva. Vendar je upravno breme v zvezi z nadzorom trga za MSP razmeroma večje kot za večja podjetja.

V skladu z obstoječo zakonodajo EU morajo podjetja ukrepati, če vedo ali bi morala vedeti, da njihovi proizvodi predstavljajo tveganje. O tem so dolžna obvestiti nacionalne organe, ki uporabljajo sistem RAPEX, da zagotovijo, da so s tem seznanjene vse države članice in da ustrezno ukrepajo na svojem ozemlju. Vendar evropske organizacije, ki zastopajo interese potrošnikov, MSP in drugih podjetij, še niso bile sistematično vključene v evropska prizadevanja za izboljšanje nadzora trga. To bi bilo treba spremeniti.

Predlog uredbe o nadzoru trga predvideva aktivno vlogo evropskih podjetij in potrošniških organizacij v evropskem forumu za nadzor trga. Do takrat bi bilo za nadzor trga koristno, da so bolj vključeni pri opredeljevanju težav, sestavljanju seznama kategorij proizvodov, ki potrebujejo večjo pozornost, in iskanju učinkovitih rešitev.

Ukrep 13: dejavno sodelovanje evropskih organizacij, ki zastopajo potrošnike, MSP in druga podjetja

Dialog in sodelovanje z organizacijami, ki zastopajo potrošnike, MSP in druga podjetja, je ključnega pomena. Poznajo namreč proizvode in tveganja, ki jih ti lahko predstavljajo za uporabnike. Komisija bo izboljšala kanale za zagotavljanje povratnih informacij, prispevkov in predlogov o nadzoru trga v Uniji ter o izvajanju tega večletnega načrta. Tako bo mogoče lažje opredeliti nove potrebe za nadzor trga, s tem pa se bodo obravnavali tudi posebni interesi potrošnikov, MSP in drugih podjetij. Vključeni bi lahko bili organi za nadzor trga, kadar je primerno, pa tudi njihovi kolegi iz tretjih držav.

4. IZBOLJŠANJE NADZORA NAD DOBAVNO VERIGO

Za nadzor trga so odgovorni pristojni nacionalni organi za nadzor trga. Vendar imajo vlogo vsi udeleženci v dobavni verigi, vključno s podjetji in potrošniki. Poleg tega je jasno, da je treba vseevropsko čezmejno sodelovanje in usklajevanje z zainteresiranimi stranmi nenehno krepiti.

4.1. Poudarek na dobavni verigi

Zaradi razvoja enotnega trga, vse več vrst proizvodov, vse večje tehnične zapletenosti proizvodov in vse bolj zabrisanih mej med kategorijami proizvodov se nadzor enotnega evropskega trga za proizvode razvija v sistem, ki je bolj osredotočen na različna podjetja v dobavni verigi. Poleg tega se udeleženci v dobavni verigi spreminjajo in razvijajo, njihove odgovornosti do kontrole skladnosti in varnost njihovih proizvodov pa pogosto niso jasno opredeljene.

Ukrep 14: izboljšanje sledljivosti proizvodov

Komisija bo pospešila svoja prizadevanja za izboljšanje sledljivosti proizvodov v dobavni verigi. Ocenila bo priporočila strokovne skupine za sledljivost proizvodov z namenom izboljšanja kakovosti in razpoložljivosti podatkov o sledljivosti v dobavni verigi. Komisija bo

po posvetovanju z državami članicami pripravila posodobljene smernice, pri tem pa bo upoštevala tudi posebne potrebe in interese MSP.

Ukrep 15: sheme skladnosti, ki jih upravljajo organi za nadzor trga

Komisija bo proučila možnost razvoja načrtov skladnosti, ki jih upravljajo organi za nadzor trga, in njihovo vključevanje v obstoječe načrte za omogočanje trgovine, kot je na primer pooblaščen gospodarski subjekt.

4.2. Predvidevanja za druge kategorije proizvodov

Proizvodi se v Uniji tradicionalno delijo na „potrošniške“ ali „za poklicno uporabo“ in „usklajene“ ali „neusklajene“. Medtem ko so varnostni vidiki številnih potrošniških proizvodov in proizvodov za poklicno uporabo že usklajeni z evropsko zakonodajo, pa se bodo varnostne zahteve za potrošniške proizvode, ki še niso usklajene, okrepile s predlogom uredbe o varnosti potrošniških proizvodov. Vendar za številne „neusklajene proizvode za poklicno uporabo“ ne veljajo evropski predpisi o varnosti ali druge ključne zahteve. Pomanjkanje pravil za te proizvode otežuje dejavnosti nadzora evropskega trga.

Ukrep 16: neusklajeni proizvodi za poklicno uporabo – raziskave na področju varnosti

Komisija bo začela poglobljeno preiskavo varnostnih vidikov neusklajenih proizvodov za poklicno uporabo, tj. proizvodov, za katere ne veljajo evropski predpisi o varnosti ali druge bistvene zahteve, ter zadevnih težav za organe za nadzor trga.

5. VEČJI IN BOLJŠI NADZOR NAD PROIZVODI, KI VSTOPAJO V UNIJO

Nadzor nad proizvodi, ki vstopajo na trg EU, je treba pravilno izvajati, vključno z možnostjo, da se nevarno blago uniči oziroma se onemogoči njegovo delovanje. Nadzor na mejah bi bilo treba organizirati in izvajati na enak način v celotni EU, saj pregledi na prvem kraju vstopa ali med deklaracijo blaga za sprostitev v prosti promet preprečujejo širjenje nevarnih proizvodov na trg EU. Pri takem nadzoru je treba zagotoviti visoko raven zaščite in varnosti.

Nadzor proizvodov iz tretjih držav zaradi ogromne količine in raznolikosti uvoženega blaga predstavlja posebne težave pri izvrševanju. Vendar je prav zato potrebno dobro sodelovanje med carinskimi organi in pristojnimi organi za nadzor trga v državah članicah. Carinski organi se lahko osredotočijo na tvegane pošiljke ter preverijo dokumente in fizično preverijo pošiljke pred sprostitvijo v prosti promet na trgu EU, da se lahko odkrije potencialno nevarno ali neskladno blago, vendar morajo končno odločitev o varnosti in skladnosti blaga sprejeti organi za nadzor trga.

5.1. Izvajanje smernic za nadzor uvoza na področju varnosti in skladnosti proizvodov ter nadaljnega usklajevanja in sodelovanja

Pri nadzoru proizvodov, ki vstopajo na trg EU, morajo biti vključeni carinski organi, ki so edini organ s popolnim pregledom trgovinskih tokov čez zunanje meje EU. Da bi organom zagotovili potrebno znanje in za lažje izvajanje Uredbe (ES) št. 765/2008, je Komisija skupaj z državami članicami junija 2011 objavila „Smernice za nadzor uvoza na področju varnosti in skladnosti proizvodov“. Smernice so namenjene kot instrument, ki bo carinskim organom pomagal pri preverjanju varnosti in skladnosti proizvodov ter izboljšal sodelovanje med

carinskimi organi in organi za nadzor trga. Predvideni ukrepi vključujejo zbiranje podatkov o rezultatih preverjanj in skupnih izvršilnih ukrepov.

Ukrep 17: podpora pri izvajanju smernic v državah članicah

Skupina strokovnjakov Komisije in držav članic bo do leta 2015 opravila obiske v vseh državah članicah. Namen teh obiskov je carinskim organom in organom za nadzor trga olajšati izvajanje smernic. Carinskim organom bodo omogočili tudi pregled nad cilji in organizacijo nadzora trga na nacionalni ravni in ravni EU, s posebnim poudarkom na obravnavi MSP.

Ukrep 18: izboljšanje učinkovitosti mejnega nadzora in preverjanja skladnosti

V okviru Komisijine strokovne delovne skupine Carina 2013 bo še naprej zagotovljena podpora za usklajevanje, skupne dejavnosti, dobro sodelovanje in izmenjavo informacij, da se izboljša preverjanje varnosti in skladnosti na mejah. S tem bi se morali zagotoviti boljši rezultati, za katere je potrebnih manj virov. Prispevalo bo tudi k zagotavljanju doslednega in učinkovitega izvajanja in izvrševanja določb EU.

Ukrep 19: evidentiranje razlik pri obravnavi preverjanja varnosti in skladnosti za proizvode, ki vstopajo v Unijo

Organizacija in tehnična podpora za preverjanje varnosti in skladnosti proizvodov na vstopnih točkah v Unijo se lahko razlikujeta, med drugim zaradi razlik v količini in vrstah blaga. Komisija bo te razlike preverila in zabeležila stanje.

5.2. Skupni pristop k tveganju za carinski nadzor na področju varnosti in skladnosti proizvodov

Primerno obvladovanje tveganja je pogoj za učinkovito preverjanje uvoza. To je bilo poudarjeno v Sporočilu Komisije o obvladovanju tveganja na carinskem področju in varnosti dobavne verige¹², ki zajema tudi vidike preverjanja, povezane z zahtevami po varnosti in skladnosti proizvodov.

Carinski organi in organi za nadzor trga bodo tesneje sodelovali, da bi oblikovali skupna merila tveganja in posebne profile tveganja, ter bodo opredelili, kje in kako dobiti informacije, ki bi carinskim organom omogočile lažje odkrivanje pošilk, ki predstavljajo varnostna tveganja.

Ukrep 20: razvoj skupnega pristopa k tveganju do preverjanja varnosti in skladnosti proizvodov s strani carinskih organov

Komisija bo skupaj z državami članicami oblikovala skupni pristop za obvladovanje tveganja ob uvozu.

6. SKLEP IN NASLEDNJI KORAKI

Komisija je določila prednostne naloge za naslednja tri leta, razmišlja pa tudi že o ukrepih, ki jih bo treba sprejeti po letu 2015. Enotni trg in nadzor trga bi bilo treba preusmeriti in mu dati

¹² COM(2012)793 final.

nov zagon za doseganje ciljev strategije Evropa 2020, ki določa cilje za naslednjih deset let. Nadzor trga prispeva k ciljem varovanja zdravja in varnosti ter odpravlja nepošteno konkurenco.

Komisija bo do konca leta 2015 obravnavala potrebo po novem večletnem načrtu za nadzor trga, ki bi lahko črpal ideje in izkušnje iz izvajanja programov EU za potrošnike in carino. Komisija se bo o naslednjih korakih posvetovala tudi z vsemi zadevnimi stranmi.

Državljeni in podjetja pa samo z izvajanjem tega večletnega akcijskega načrta ne bodo mogli v celoti izkoristiti prednosti pravil Unije o industrijskih in potrošniških proizvodih. Ta sklop ukrepov je samo prvi v vrsti prizadevanj za krepitev nadzora trga v Uniji. Vendar je ta načrt pomemben korak v pravo smer za nadzor trga Unije.

Zato Komisija:

- poziva Evropski parlament, Svet in Evropski ekonomsko-socialni odbor, naj podprejo ta načrt;
- bo sodelovala z državami članicami in zainteresiranimi stranmi, da bi omogočila hitro izvajanje načrta;
- poziva vse ustrezne nacionalne organe, vključno s carinskimi organi in zainteresiranimi stranmi, da zagotovijo pravočasno izvedbo tega načrta.